Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer mara

Dolichotis patagonum

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1 Overzicht 3
2 Natuurlijk gedrag en behoeften 4
3 Huisvesting en verzorging 5
3.1 Huisvesting 5
3.1.1 Gezelschap 5
3.1.2 Verblijf 5
3.1.3 Bodembedekking en inrichting 5
3.1.4 Verrijking 6
3.2 Voeding 6
3.3 Verzorging 6
4 Gedrag en omgang met het dier 7
5 Gezondheid 8
5.1 Voortplanting en bijhorend gedrag 8
5.2 Meest voorkomende gezondheidsproblemen 8
6 Aankoop of adoptie 9
7 Kosten 10

1 OVERZICHT

Voer

Ik ben een planteneter. Voer me elke dag een goede variatie aan plantaardig voedsel.

Holen

Ik graaf graag, geef me losse aarde of maak me een schuiltunnel.

Klimaat

Ik kan goed tegen het Belgische klimaat als je me een warm schuilhok geeft.

Verblijf

Ik heb een groot verblijf nodig met een stal of schuilhok.

Anatomie

Ik heb lange poten en kan daarmee goed rennen.

Gezelschap

Ik ben heel sociaal, je houdt me dus minimaal samen met een soortgenoot.

Dagactief

Ik ben overdag actief. Als ik niet op zoek ben naar voedsel dan zon ik graag.

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTEN

Mara's (*Dolichotis patagonum*) zijn knaagdieren uit de familie van de cavia-achtigen en komen van oorsprong uit Argentinië, Zuid-Amerika. Van deze soort zijn twee ondersoorten erkend: de *Dolichotis patagonum patagonum* en de *Dolichotis patagonum centricola* verschillen van vachtkleur en verspreidingsgebied. In hun natuurlijk leefgebied heerst een relatief lage luchtvochtigheid met een gemiddelde temperatuur van 6 °C in de winter en 20 °C in de zomer. De seizoenen bestaan uit een nat winterseizoen en een droog zomerseizoen. Mara's verkiezen de open steppevlakte die wordt gekenmerkt door lage begroeiing met droog struikgewas en grasland.

Dit grote knaagdier is goed aangepast aan het leven op de open vlaktes. Een volwassen mara is gemiddeld 70 cm lang en kan snel rennen met zijn lange poten en zeer gespierde achterpoten. De tenen van de poten zijn bovendien hoefachtig. Met de klauwen aan de voorpoten graaft het dier een hol dat dienst doet als nest en als schuilplaats. De mara heeft een agouti-grijze vachtkleur, witte buik en korte staart. Soms wordt het dier ook wel pampahaas genoemd wegens van zijn lange oren. Met deze oren kunnen ze goed luisteren naar o.a. de waarschuwingen van soortgenoten. Zoals bij alle knaagdieren groeien ook de tanden van de mara voortdurend door.

Mannelijke en vrouwelijke mara's vormen een paar voor het leven en ze wonen samen met 1 tot 22 paren in een grote groep, in meerdere aaneengesloten nesten of burchten. Door deze vorm van samenleven zijn de volwassen mara's en de pups beter beschermd tegen hun natuurlijke vijanden zoals vossen, roofvogels, katachtigen en de mens, maar ook tegen de koude temperaturen in de winter.

In het wild eet de mara een verscheidenheid aan plantaardig voedsel, zoals groene bladeren van struiken, kruiden, grassen en ook fruit als dat beschikbaar is. Dit dier is overdag actief. De mara een spendeert een groot deel van zijn dag aan grazen en zonnen. Deze prooidieren blijven echter altijd alert voor gevaar van bijvoorbeeld roofdieren. Bij gevaar vluchten ze. Mara's vertonen een speciaal gedrag bij gevaar, het zogenaamde "stotting". Door hoog en explosief in de lucht te springen en onverwacht van richting te veranderen als ze rennen, willen ze het roofdier afschudden.

Deze zeer sociale dieren communiceren via geur- en geluidssignalen en via lichaamstaal. Met een goede verzorging, huisvesting en gevarieerde voeding kan een mara 14 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	*Animalia* (dieren)
Stam	*Chordata* (chordadieren)
Klasse	*Mammalia* (zoogdieren)
Orde	*Rodentia* (knaagdieren)
Familie	*Caviidae* (cavia-achtigen)
Genus	*Dolichotis*
Soort	*Dolichotis patagonum* (mara)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Voorzie in het steppeverblijf van de mara de volgende zaken:

- een schuilhok of stal met ‘s winters een warmtelamp;
- tenminste twee schuilplekken onder de vegetatie, een tunnel en veel graafmogelijkheden;
- los substraat zoals aarde en stro;
- een stevige en veilige afrastering;
- een drinkfles voor knaagdieren of een ondiepe stenen kom voor het drinken.

3.1.1 Gezelschap

Mara’s zijn zeer sociale dieren die minstens met twee worden gehouden. Bij gebrek aan sociaal contact met een soortgenoot kan afwijkend gedrag ontstaan. Het beste kan je twee vrouwelijke dieren of een koppel van een mannelijk met een vrouwelijke mara samenhouden. Twee mannelijke dieren kunnen gaan vechten, dus deze worden beter niet samen gehuisvest. Alleen wanneer ze gecastreerd zijn, kunnen twee mannelijke mara’s samen worden gehouden.

3.1.2 Verblijf

Mara’s hebben nood aan verse lucht en kunnen goed tegen de koude temperaturen van ons klimaat, op voorwaarde dat ze tijdens een winter een verwarmd schuilhok hebben. Zorg ervoor dat er een temperatuur van 10°C kan voorzien worden in dit schuilhok, bijvoorbeeld door het ophangen van voldoende warmtelampen. Tijdens de warme zomermaanden moeten de dieren ook voldoende schaduwplekken hebben.

De dieren graven graag, dus zorg ervoor dat ze niet kunnen ontsnappen. Het is aangeraden de afrasteringsdraad **minimaal** 60 cm in de grond te laten doorlopen of de randen langs het hek te betegelen, zodat de kans kleiner wordt dat de dieren het hek ondergraven en ontsnappen. Klimmen doen ze niet, maar een strategische plek waar ze het hele verblijf kunnen overzien zullen ze waarderen.

Mara’s moeten kunnen knagen. Scherm echter heesters en bomen die giftig zijn of waaraan je schade wil voorkomen af met draadgaas.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekker zijn gras en losse aarde en zand voor het graven goed. Als nestmateriaal is losse aarde of stro ideaal. Houtkrullen kunnen opgegeten worden en tot een dodelijke darmverstopping leiden. Gebruik dat materiaal dus niet in het verblijf van de mara’s.

De inrichting van hun verblijf moet zoveel mogelijk tegemoetkomen aan de natuurlijke behoeftes van deze diersoort. Denk aan tunnels, kleine verhogingen voor het zonnen en uitkijken, en veel schuilplekken om het verblijf goed in te richten. Een holle buis van beton of PVC die met aarde is bedolven kan dienst doen als hol en schuilplaats. Voorzie een tunnel van minstens 150 cm en twee uitgangen. Daarnaast moeten ook voldoende structuren aanwezig zijn waar dieren zich achter kunnen verschuilen, zoals hoog gras, dichte begroeiing en andere elementen zoals rotsen of boomstammen. Hoe meer dieren je samenhoudt, hoe meer schuilplekken je moet voorzien! Voor ieder dier moet er minimaal één schuilplek voorzien zijn.

3.1.4 Verrijking

Verrijking helpt tegen afwijkend gedrag en verveling. Het kan bestaan uit variatie in voeding en graaf- en knaagmogelijkheden. Voorzie bijvoorbeeld een complex tunnelsysteem of voldoende aarde om de dieren zelf een hol te laten graven. De mara vindt wilgen- of druiventakken erg lekker. Je kan het dagelijkse voedsel verspreiden en verstoppen in het verblijf om het voedselzoekgedrag te stimuleren.
Verdiep je verder in de kenmerken van zijn natuurlijke omgeving en gedrag om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften en interesses van je dier. Het is een goed teken als het onderzoekend en nieuwsgierig is. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet, te koud is of tot verveling leidt.

3.2 VOEDING

De mara eet plantaardig voer zoals fris ruikend luzerne-hooi, bladgroenten, groenvoer en droog pelletvoer voor cavia's. Probeer zo gevarieerd mogelijk te voederen. Het hooi en een liksteen voorzie je onbeperkt. Zorg dat er altijd wat te knagen valt door ze bv. wilgen- of fruitboomtakken te geven als extra.

Voeder ze elke dag met vers voer en voorzie voor elk dier een aparte voederkom om voedselagressie te voorkomen. Bescherm het hooi en de pellets tegen ratten en muizen, verwijder de voederkom na het eten en reinig die grondig. Mara's eten hun zachte mest soms terug op. Dit is heel normaal en ook nodig om gezond te blijven.

Vers water moet ten alle tijden voorzien worden. Wegens hun knaaggedrag is een drinkfles voor grote knaagdieren of een ondiepe stenen kom aan te raden. Reinig de fles of kom dagelijks en vul ze met vers leidingwater.

Wat voer je een mara?

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Luzernehooi	Fruit: kiwi, aardbei, meloen, sinaasappel, peer, appel	Pelletvoer voor konijnen
Pelletvoer voor cavia's		
Knaagtakken (wilg, hazelaar, fruitboom)		
Groenten: sla, witloof, andijvie, koolsoorten, spinazie, zoete aardappel, wortel		
Kruiden zoals peterselie		
Zoutliksteen		

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder groenten- en fruitresten.
- Was de voerkommen goed uit.
- Geef vers voer.
- Ververs het water.
- Vul hooi en knaagtakken aan.
- Controleer of de mest van de dieren normaal is.
- Controleer hoeveel er gegeten en gedronken is en of de dieren zich normaal gedragen.

- Controleer de werking van de warmtelamp in de winter.
- Controleer de omheining: kijk uit voor het ondergraven van de omheining of ander ontsnappingsgevaar.

Minstens eenmaal per week

- Geef waar nodig nieuwe bodembedekking. Zorg dat alles droog blijft. Ophopend vocht van gemorst water, urine en mest zijn een broeihaard voor bacteriële infecties.
- Was de drinkkom of waterfles volledig uit.

Om de drie maanden

- Haal de stal leeg, maak die goed proper en voorzie geheel nieuw stro

Minstens eenmaal per jaar

- Reinig de stal grondig en ontsmet die helemaal. Hoe meer dieren bij elkaar gehouden worden, hoe vaker dit moet gebeuren. Verwijder op dat moment alle demonteerbare materialen en verwijder alle los en aangekoekt vuil. Een hogedrukreiniger met een reinigingsmiddel is hiervoor handig. Spoel vuil en inweekmiddel af en zorg dat er geen plassen achterblijven.

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Mara's zijn van nature schuw, maar als je geduld hebt en ze zachtaardig behandelt, kan je ze tam maken. Als ze schrikken willen ze meestal vluchten in een schuilplaats, om daarna de situatie rustig te onderzoeken. Wanneer je met mara's omgaat, is het belangrijk dat je ze veel tijd geeft om situaties te laten onderzoeken, ook als je diezelfde handelingen al vaker hebt gedaan. Zorg ervoor dat de dieren altijd veel vluchtmogelijkheden hebben naar voldoende schuilplekken. Ook harde geluiden zoals vuurwerk kunnen het dier doen schrikken en veroorzaken mogelijk stress. Zorg dus dat je de dieren op een rustige plaats kan houden.

Om ze te vangen kan je beter wachten tot een dier in één van de tunnels of stal zit. Plaats een transportkooi aan de uitgang en sluit het dier in. Door hun lange en dunne poten en hun nerveuze natuur zijn ze moeilijk te hanteren. Voor je eigen veiligheid en die van het dier moet je ze altijd rustig benaderen. Neem nooit hun poten vast! Als het moet, kan je het nekvel vasthouden.

Tijdens sociale stress zoals het voederen kunnen ze urineren. Voorkom dit door de dieren elk een voedselkom te geven. Zet de voederkommen zeker enkele meters uiteen. Mara's markeren ook hun territorium en gebruiken geluiden om soortgenoten te waarschuwen bij gevaar en om met elkaar in contact te blijven. Ze maken ook geluiden van genot bij het verzorgen van de pels.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Voor je gaat kweken, moet je nagaan of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen.

In het wild vormen mara's een band voor het leven. Het mannelijke dier verdedigt zijn partner door haar te markeren met urine en de zone rond haar sterk te verdedigen. Hij volgt haar overal waar ze gaat. Tijdens het paarseizoen graven mara's holen, soms met meerdere paren samen. Door samen te nesten verminderen de mara's het risico om gedood te worden door roofdieren. Meestal zoekt één koppel de pups in de nesten op en cirkelen de rest van de paren errond. De vrouwelijke mara baart gemiddeld twee pups, na een draagtijd van 91 tot 111 dagen. Het spenen gebeurt na ongeveer 75 tot 78 dagen. De vrouwelijke mara's zijn geslachtsrijp op 8 maanden, de mannelijke dieren iets later.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Met een goede verzorging en huisvesting worden mara's in gevangenschap tot 14 jaar oud. Zoek een dierenarts die ervaring heeft met mara's voor je de dieren aankoopt.

Een gezonde mara heeft een glanzende vacht, een goed gevulde buik, heldere ogen en een schone neus. Afwijkingen in gedrag, uitwerpselen, ademhaling of verkleuringen kunnen op ziektes wijzen.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij mara's zijn:

- **Verwondingen**
  Symptomen: trauma, bijtwonden, beenfracturen
  Ongelukken waarbij de dieren zichzelf verwonden komen voor, en vaak zijn ze het gevolg van een schrikreactie. Ook verwondingen door soortgenoten of een hond zijn mogelijk. De mara is nerveus en heeft lange benen. Bij verkeerd hanteren bestaat de kans op een gebroken poot.
- **Oververhitting**
  Door stress, bijvoorbeeld bij de dierenarts of wanneer geen schaduwplekken in het verblijf beschikbaar zijn, kan het dier overlijden aan oververhitting.
- **Hypertrofische cardiomyopathie**
  Symptomen: Sloom zijn, niet eten, zich verschuilen, flauwvallen, het benauwd hebben, eventueel verlammingsverschijnselen vertonen.
  Contacteer de dierenarts.
- **Tandproblemen**
  Symptomen: slecht sluitende bek, zichtbaar scheefgroeiende tanden, eten uit de bek laten vallen, kwijlen en gewichtsverlies.
  De oorzaken zijn te veel zacht voedsel en te weinig knaagmogelijkheden of een verkeerde kaakstand.
- **Yersiniose (*Yersinia pseudotuberculosis*)**
  Symptomen: plotse dood, vermageren, niet eten, zwakte, buikklachten
  Yersiniose (ook wel pseudo-tuberculose) wordt veroorzaakt door een bacterie. De dieren worden geïnfecteerd via de opname van voedsel dat besmet is met uitwerpselen van knaagdieren,

haasachtigen of vogels. Het is ook een zoönose, dus besmettelijk voor de mens. De ziekte komt vooral in de winter voor.

- **Koepokkenbesmetting**
  Symptomen: blazen, open wonden.
  Infectie gebeurt na een beet van bv. knaagdieren of katten. Het koepokken-virus is een zoönose. Deze besmettelijke ziekte kan overgedragen worden op mara's en heeft een hoge mortaliteit. Bescherm jezelf. Het beste is de dieren te isoleren en de dierenarts te waarschuwen.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen
  Symptomen: gewichtsverlies, niet eten, braken en slecht uitziende en ruikende mest.
  De mara moet elke 3 maanden behandeld worden met een ontwormingsmiddel. Behandel alle dieren tegelijkertijd en verwijder dagelijks de uitwerpselen om de aanwezigheid van parasieten onder controle te houden.
- **Uitwendige parasieten** bv. teken, vlooien, luizen
  Symptomen: huidschilfering, jeuk.
  Behandel zowel het verblijf als alle dieren.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Mara's zijn grote knaagdieren die je in een groot verblijf houdt. Het zijn kuddedieren, dus hou er minimaal twee. Mara's zijn stressgevoelig en hebben voldoende schuilplekken en een verwarmde stal in de winter nodig. Het zijn geen knuffeldieren! Bedenk waarom je mara's als huisdier wilt en of de dieren aan die verwachtingen kunnen voldoen?

De volgende vragen helpen je over de aankoop van mara's na te denken:

- Heb je genoeg ruimte om minstens twee mara's te houden?
- Heb je een manier om de mest van de dieren kwijt te geraken?
- Heb je tijd om dagelijks voor de dieren te zorgen?
- Kan je 14 jaar voor de mara's zorgen?
- Is er iemand die de mara's kan verzorgen als je op vakantie bent?
- Kan je ongeveer 30 euro per maand spenderen per mara?

Vraag na bij je gemeente of stad of het is toegestaan om de zulke grote dieren in je achtertuin te houden. Voor de aankoop of adoptie kan je het best informeren bij meerdere gespecialiseerde opvangcentra, dierenwinkels of kwekers. Het is aan te raden bij meerdere kwekers te gaan kijken alvorens je de mara's koopt. Zo kun je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van de dieren. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het verblijf en het water proper zijn, de dieren veel schuilplekken en een zonneplek hebben, en er voldoende ruimte is in het verblijf.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, zo hou je immers foutieve handel in stand. Vraag na of de dieren in gevangenschap gekweekt zijn! Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het Meldpunt verwaarloosde en mishandelde dieren.

Voordat je de mara's mee naar huis neemt, moet hun verblijf in orde zijn, zodat het ingericht en klaar is voor de komst van de dieren. De eerste dagen moet je hen extra observeren om te controleren of alles in orde is en ze zich niet kunnen verwonden of ontsnappen. Na aankoop moeten de dieren een tijdje wennen aan de nieuwe situatie. Geef ze die rust, want dit is een stresserende periode.

7 KOSTEN

De prijs voor een paartje mara’s is ongeveer 600 euro.

Een weide en een stal zijn de grootste kosten. Het bouwen van een stal kan sterk variëren in prijs, een schuilhok met stro kost ongeveer 500 euro. Het huren van een weide van 0,5 hectare kost ongeveer 800 euro per jaar.

De dieren moeten ook elke 2 à 3 maanden ontwormd worden. Stro, het voer en de dierenarts kosten gemiddeld ongeveer 30 euro per mara per maand.

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn